

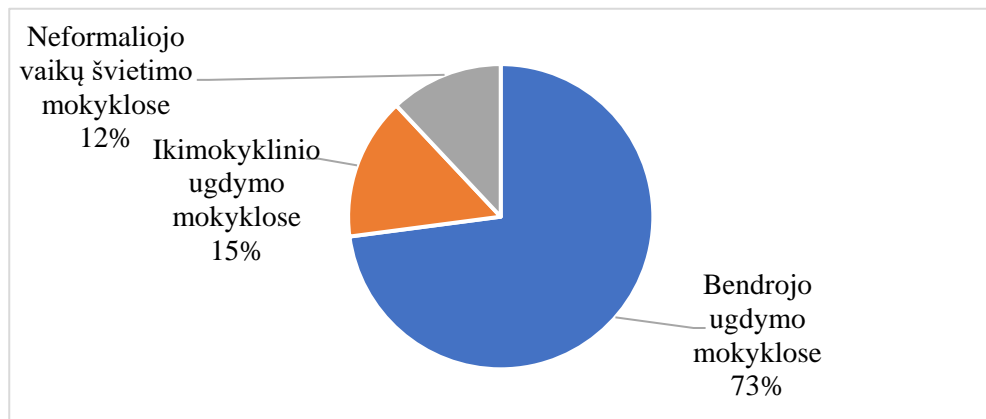
Lazdijų rajono savivaldybė

Lazdijų r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Lazdijų švietimo centras (toliau – Centras)¹.

2021–2022 m. m. Lazdijų r. savivaldybėje dirbo 325 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 237 (73 proc.) dirbo bendrojo ugdymo, 49 (15 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 39 (12 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (14 %), 2019–2020 m. m. jų buvo 275, 2020–2021 m. m. – 253. Džiugu, kad ikimokyklinio ugdymo mokytojų padaugėjo (7 %). Profesinio mokymo pedagogų savivaldybėje neliko, Veisiejų technologijos ir verslo mokyklą prijungus prie „Žirmūnų“ profesinio mokymo centro.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykdė 43 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 2 349 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje praeitais metais ypatingas dėmesys buvo skiriamas prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptims *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas* ir *I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*, tačiau šiais metais Programų pagal šias kryptis vykdyta mažiau. Daugiau Programų vykdyta pagal prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*, beveik dvigubai daugiau dalyvių pritraukta pagal to paties prioriteto kryptį *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*. Aktualios pagal dalyvių skaičių išliko ir prioritetai *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* atliepančios Programos.

¹ Prieiga internete <http://www.svietimocentras.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

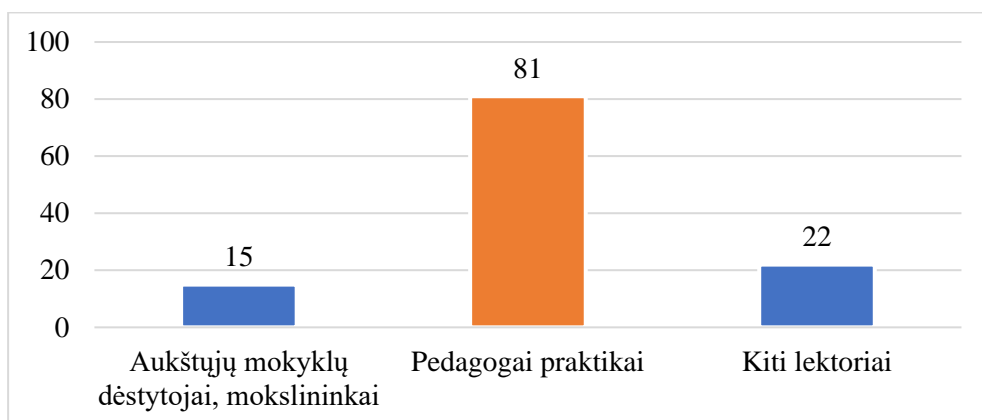
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	17	719
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	9	419
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	3	131
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	5	169
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	12	787
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	7	565
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	5	222
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	14	843
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	8	304
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	3	161
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	3	378
Iš viso:	43	2 349

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais. Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 69 proc. (81 asmuo) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

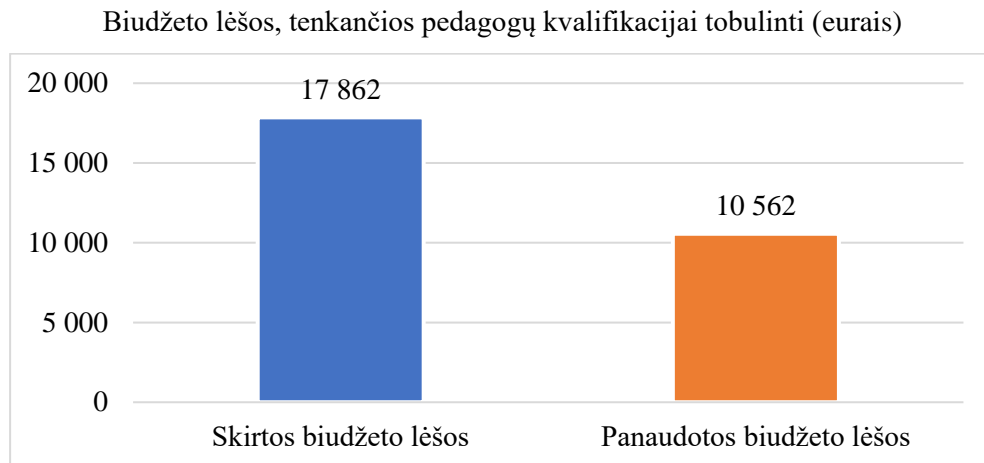
2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudota didesnė dalis visų PKT skirtų lėšų (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų PKT skirta panašiai kaip ir 2021 m., tačiau 2022 m. jų panaudota mažiau nei 2021 m. (73 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 59 proc.

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(pagal Centro veiklos išorinio vertinimo išvadas ir interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

PKT renginių veiklą reglamentuoja Centro direktoriaus patvirtinta renginių organizavimo tvarka.

2021 m. Lazdijų švietimo centro veiklos išorinio vertinimo išvadose minima, kad Centras organizuoja įvairių formų ir tematikos kvalifikacijos tobulinimo renginius, labiau orientuojamasi į ilgalaikes PKT Programas. Seminarų tematika nuolat atnaujinama, atsižvelgiant į prioritetus ir poreikį. Šios tendencijos matomos 2022 m. ir 2023 m., analizuojant Centro svetainės turinį.

Centro svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio veiklų planas, jame nurodomi ir specializuoti renginiai. Šalia renginio pavadinimo skelbiami jų lektoriai, koordinatorius, valandų skaičius, dalyviai, vieta, data, pateikiama registracijos nuoroda ar registravimosi būdas, bet pasigendama informacijos apie renginio trukmę, kokį PKT prioritetą jis atliepia. Jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje. Centro strateginiame plane įvardyta, kad PKT Programos rengiamos, atsižvelgiant į šalies bei rajono švietimo prioritetus ir pedagogų bendruomenių profesinio tobulėjimo poreikius, tačiau pasigendama informacijos apie 2023–2025 m. PKT prioritetines sritis, atskirai skelbiamo atnaujinto ilgalaikių PKT Programų sąrašo.

Svetainės duomenimis, Centras teikia konsultacijas PKT Programų rengimo ir karjeros klausimais. Nuolat vyksta metodinių būrelių pasitarimai, konsultacijos dėl atnaujinto ugdymo turinio diegimo. Centras mėnesio veiklų plane dar skelbia Trečiojo amžiaus universiteto renginius, profesiniam orientavimui skirtus renginius, informaciją apie atviras pamokas, parodas.

Anketuojant renkama grįžtamoji informacija iš PKT renginių dalyvių ir lektorių. Jos rezultatai kartu su mokyklų įsivertinimo ir išorinio vertinimo duomenimis naudojami Programų pasiūlai sudaryti. Metodiniuose būreliuose aptariama, kaip seminaruose įgytą patirtį ir žinias pedagogai pritaiko savo darbe, rajono ugdymo įstaigų direktorių pavaduotojai teikia grįžtamąjį ryšį po mokyklų bendruomenėms organizuotų renginių, vykdo refleksiją, stebi ugdymo procesą. PKT koreliacija su mokinių pasiekimais mažai analizuojama, Centras tam neturi įrankių.

Informacija apie PKT renginius viešinama Centro interneto svetainėje, *Facebook* paskyroje, siunčiama el. paštu mokykloms ir mokytojams, skelbiama sistemoje *Semiplius*. PKT renginiai organizuojami derinantys prie mokytojų darbo grafiko (po pamokų ir per mokinių atostogas). Nemaža dalis renginių organizuojama mokyklų bendruomenėms, komandoms jų darbo vietose. Lektoriais kviečiami vertingą patirtį turintys mokslininkai ir mokytojai praktikai.

Centras teikia pedagogines, psichologines, logopedo, socialinio pedagogo, specialiojo pedagogo, verslo kūrimo, projektų rengimo ir įgyvendinimo konsultacijas. Taip pat pagal poreikį teikia konsultacijas dėl kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, kvalifikacijos tobulinimo, asmenybės augimo ir savęs pažinimo, bendravimo, krizinių atvejų, elgesio ir emocinių problemų, kalbos raidos, mokymo(si) strategijų klausimais. Konsultavimo būdai – individualūs ir grupiniai, vedamas apskaitos žurnalas.

Gerosios patirties sklaidos veikla reglamentuota Centro direktoriaus įsakymu, jos tematika įvairi – pamokos vadyba, įtraukusis ugdymas, efektyvūs mokymosi metodai, skaitmeninis raštingumas ugdymo procese, pedagoginė lyderystė, vaikų psichikos sveikata, mokymosi motyvacija, pasiekimų vertinimas, organizacijos kultūra. Elektroninės patirties bankas kaupiamas elektroninėje erdvėje. Koordinuojama metodinių būrelių veikla, organizuojami susitikimai. Centras aktyviai dalyvauja projektinėse veiklose ir partnerystės tinkluose (su kitais centrais, aukštosiomis mokyklomis, tarptautinėmis organizacijomis). Partnerystė ir bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis įgalina keistis informacija, didinant veiklos efektyvumą, tobulinant darbuotojų kvalifikaciją. Projektinė veikla skatina mokytojus bendradarbiauti ir dalytis gerąja patirtimi.

Registracija į daugumą renginių vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*, bet yra ir tokių renginių, į kuriuos kviečiama registruotis el. paštu arba užpildant kitą registracijos anketą.

Atskira rubrika skirta ugdymo turinio atnaujinimo (toliau – UTA) aktualijoms. Joje pateikiama medžiaga pagal šias temas: pasirengimas UTA, naudingi patarimai, nuorodos, pamokos kokybės kriterijai (mokymų medžiaga), UTA diegimo konsultacijos, bendrųjų programų projektai. Siekiant sėkmingiau įgyvendinti UTA, sudaryta Lazdijų rajono savivaldybės UTA komanda, patvirtintas UTA įgyvendinimo Lazdijų rajono savivaldybėje veiklos planas 2022–2023 metams, sudaryta UTA įgyvendinimo laiko juosta. Atliktas tyrimas „Lazdijų rajono savivaldybės mokytojų pasirengimas dirbti pagal atnaujintas bendrąsias programas“, paskelbti jo rezultatai. Teikiamos konsultacijos mokytojams dalykininkams dėl atnaujintų bendrųjų programų diegimo, organizuojami seminarai apie įtraukiojo ugdymo pokyčius, forumai mokyklose, rengiantis dirbti pagal atnaujintas bendrąsias programas.

Kuriami partnerystės tinklai su kitų regionų švietimo centrais ir švietimo įstaigomis, pasirašant su jais bendradarbiavimo sutartis.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir Centro veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Savivaldybės lygmeniu pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei matuojamas analizuojant nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP) ir valstybinių brandos egzaminų (toliau – VBE) rezultatus bei tarptautinių tyrimų duomenis.

Savivaldybės duomenimis, mokinių pasiekimai statistiškai reikšmingai neblogėja, o kai kurių dalykų – gerėja. Didėja mokinių, dalyvaujančių ir laiminčių šalies olimpiadose, konkursuose, varžybose, skaičius. Remiantis tuo, galima teigti, kad **pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai.**

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybių mokyklų, kaip organizacijų, pažangai.** Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas stiprina mokytojo kompetencijas, reikalingas ugdymo procesui organizuoti, formaliosioms ir neformaliosioms veikloms vykdyti. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimas taip pat stiprina ir visą mokyklos bendruomenę, telkia bendriems tikslams, padeda nubrėžti ateities kryptis.

Savivaldybės mokytojai kvalifikaciją tobulina ne tik Lazdijų švietimo centre, bet ir kitose akredituotose ar neakredituotose šalies bei užsienio institucijose.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtotos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* ją praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į 2023–2025 m. PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą;
- efektyviau *panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 59 proc.).